

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:
— Megállapodás szerint.

Nyiltér soronként 1 K

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület, ugyis mint Zalavármegye központi Mezőgazdasági Bizottsága **november hó 25-én** tartja rendes évi közgyűlését, Zalaegerszegen, az egyesület saját házában.

A Mezőgazdasági Bizottság ülése d. e. 9 órakor, a Gazdasági Egyesület közgyűlése 10 órakor kezdődik.

100%.

Zalaegerszeg város pótdadója az 1909 évi költségelőirányzat szerint eléri a 100%-ot, ami köztapasztalás szerint annyit jelent, hogy minden adózó polgár állami adójának másfélszeres összegével kénytelen a közterhekhez hozzájárulni.

De ezzel még mindig nem érkeztünk el az utolsó állomásig, mert körülbelül bizonyos, hogy az új kaszárnya felépítésével, vagy esetleg a katonaságnak Zalaegerszegről való elvitelével még egy csomó pótdadó szakad a nyakunkba.

A legkomolyabban, lelkiismeretes gondallal kell tehát foglalkoznunk azzal a kérdéssel: meddig bírja ki ez a nyomoruság szegény város a közterhek folytonos fokozását s hová vezet a pótdadónak felfelé nyargalása? Jó lesz komoly önbírálattal magunk köré néznünk, ha azt nem akarjuk, hogy egyszerre csak megakadjon a város szekere. És ha egyszer elakadunk, úgy belesüllyedünk a kátyuba, hogy onnét ki nem kászolódunk soha. Ma még ha küzködünk is, de élünk. Mihelyt azonban meztelenre vetkőztetve kiállítjuk a világ elé a nyomoruságunkat s kénytelenek leszünk bevallani, hogy intézményeinket fentartani sem vagyunk képesek: akkor minő jogcimen kívánhatjuk, hogy Zalaegerszeget országvilág modern városnak tartsa, történelmi jogait respektálja s egy nagy vármegye hivatalos és kulturális központjának elismerje? Ha belenyargalunk egy olyan állapotba, amelyben a közterhek súlya alatt megbénul minden s a lakosság inkább Kamerunba kívánkozik, semhogy olyan helyen éljen, ahol a kisszerű viszonyok mellett még a türhetetlen drágaság, keresetnélküliség, pangás és gazdasági zűllés is fenyegeti: akkor ugy visszasüllyed ez a mondva csinált város, hogy minden elvész, amit eddig véres verejtékekkel megszereztünk vagy megtartottunk.

Pedig ma már odáig értünk, hogy az

a költségelőirányzat, amelynek befejezése: 100% pótdadó, s az a veszedelem, amely a legközelebbi jövőben még pótdadó emelkedéssel fenyeget bennünket, figyelmeztet mindenkit, aki a város ügyeit intézi, hogy tovább menni már egy fillérrel sem lehet. Itt a tilalomfa, amelyet az élő lelkiismeret elé állít az élet kényszerűsége.

A város érdeke: ez csak egy fogalom, amely egyesíti egy nagy tömeg embernek az egyéni érdekektől elvonatkoztatott közcéljait. Anikor azonban a város érdeke már az egyének létkérdéseibe vág, akkor azt a nagy tömeg embert, amely egy várost alkot, szét kell szedni társadalmi körökre, gazdasági érdekesoportokra és egyénekre s aki lelkiismeretesen akar vezetni és igazgatni, annak bele kell néznie az egyének és csoportok életébe, gazdasági viszonyaiba, ott kell megkeresni és megtalálni azokat a korlátokat, amelyek sokszor hatalmasabbak a közcélknál is, mert a lehetetlenségek határait jelzik.

Ne hánytorgassuk tehát mindig a közcélakat, a város érdekeit, mert ezek csak addig igazán közcélak és kommunis érdekek, amíg a polgárok létének alapjait meg nem támadják. Ne dobálózzunk folyton a haladás, a fejlődés divatos frázisaival, mert haladás és fejlődés csak addig lehetséges, amíg a szükséges erő ki nem merül. A fejlődés csak látszólagos, ha a szervezet fejlődés közben saját életerejét emészti fel. Gyenge fundamentumra nem lehet várakat építeni s a békából sohasem lesz ökor, akárhogy felfujja is magát.

Most az egyszer, amikor a közterhek elviselhetetlenségéről akarunk szólni, ne beszéljünk közcélokról és városi érdekekről, amelyek sokszor a meggondolatlanságig hevítettek bennünket. Csak a misera plebs contribuens helyzetét tekintsük s azokat a kilátásokat szívleljük meg, amelyek a jövőből kibontakoznak, ha még tovább is halmozzuk terheinket anélkül, hogy ennek ellenértékét gazdasági viszonyaink fejlődésében megtalálánánk.

Igaz, hogy a magas adókulcs még nem jelenti azt, hogy az adó tulságosan terhes. De a mi speciális viszonyaink között a 100% már horribilis. Kereskedelmünk csak annyi van, hogy a helyi forgalmat elégíti ki. Más városokhoz képest csak szatócskodás a mi egész forgalmi életünk. Iparunk küzködik, nyomorog s kisműhelyekben szo-

rong. Földművelőink nyögnek az adósság súlya alatt; szőlőink pusztulnak, a felújított szőlők tulajdonosai pedig nem tudnak megküzdeni a magas munkabérekkel s a közlekedési viszonyok mostohaságából folyó értékesítési viszonyokkal. A háztulajdonosok jövedelmük jó részét adóba fizetik, a sztrájkok elvették a kedvet az építkezéstől, a lakások drágulnak, a piacon élelmiszer-uzsora folyik s tele van az egész város máról-holnapra tengődő existenciákkal.

Ki fizeti tehát meg azt a rengeteg közterhet, amit a város háztartásának egyensúlya megkövetel? A kisbirtokos, aki a takarékpénztáraknak tartozik a rosz eszterndők emlékével; a kisiparos, aki küzdelmes életet folytat a léttel; a kereskedő, aki a mi viszonyaink között örülhet, ha a mindennapit megkeresi; a szőlőbirtokos, akinek drágán termelt bora a pincében hever; szóval azok a vergődő, küzködő existenciák, akik mind beletartoznak ennek a városnak nagy nyomoruságába.

Vajon hányan vannak, akik könnyen fizetik eddig is az adót? Hány olyan adóalany van, akinek nem a mindennapiból kellett elcsipegetni az adókoronákat? A pénzügyintézeteken, néhány tőkepénzesen, három-négy nagyobb vállalkozón és kereskedőn kívül talán egy sincs. Mert Zalaegerszeg város tisztviselőtelep, a tisztviselőket pedig a törvény mentesíti a pótdadó alól — és gazdaságilag gyenge existenciák tanyája. Viszonyaink kicsinyesek, az egész élet garasos, kezdetleges. Olyan erőteljes polgárság, amelynek a vállaira terheket lehet rakni s amely saját érdekében ezeket a terheket szívesen el is viselné, teljesen hiányzik. Nem is volt, sőt nem is lesz, mert nem lehet, mert nincs meg az éltető talaja és nincs meg a polgári osztály kifejlődésének semmiféle előfeltétele.

Ezzel tisztában kell lennünk s mihelyt beletaláljuk magunkat a részben sajátos viszonyaink, részben elődeink helyrehozhatatlan mulasztásai által adott helyzetbe: tisztán fog előttünk állni, hogy a városfejlesztés erőszakolásában meddig szabad mennünk s mekkora áldozatokat követelhet a város a polgárságtól anélkül, hogy a terhek fokozása megboszulná magát.

Másutt a terhek emelkedése új jövedelmi források megnyílására, a gazdasági élet fellendülésére vezetett. Más városokban a beruházások nagyobb része produktív, jöve-

delmet hajtó vagyontárgyakat eredményezett. Nálunk ezeknek semmi nyoma. Mert terheinket az a törekvés szaporította meg, hogy az elhagyott falu városias külsőt kapjon, hogy kulturális intézményeket létesítsünk, hogy igazgatásunk kiemelkedjék a kisközség kereteiből. És bármily dicséretes volt az az áldozatkészség, amellyel a polgárság Zalaegerszeget rendezett tanácsu várossá tette s modern iskolákhoz juttatta, ezekkel csak terheket kaptunk, de új jövedelmi forrásokat, új életerőt, gazdasági fellendülést nem szereztünk.

Sőt ahol a beruházás reális értékeket állított elő, ott is ráfizetett a város mindenre. Ráfizetett a díszes hoteljére, a téglagyárára, a villamos-telepére, a pénzügyi palotára, a postára, a városházára, rá kell fizetnie a katonai laktanyára. Az élet sokkal lassabban ballagott, mint a városfejlesztési politika s az adóalap, a gazdasági erő nem emelkedett olyan arányban, mint ahogy a kiadások szükségszerűen szaporodtak.

A tanulság tehát az, hogy — bármily rosszul esik is — meg kell állnunk. Egy helyben kell maradnunk mindaddig, amíg a polgárság új erőre kap, vagy a kormány felségélyezi Zalaegerszeget is, viszonzásképpen azokért az áldozatokért, amelyeket a haladásnak hozott. Egy garas új terhet sem bír már el a közönség s abban a reményben, hogy az áldozatok a polgárságnak jutó közvetett hasznokban visszatérülnek, hiába rak újabb terheket a város az adófizetőkre, mert Zalaegerszeg fejlődésének lehetősége ma még, vagy ma már annyira korlátolt, hogy egyelőre hiábavaló minden erőlködés. Új vasutak, a forgalomnak új erei, változott gazdasági viszonyok kellene ahhoz, hogy új kilátások nyílhassanak. Addig ez a város marad, ami ma: hivatalnok-telep és a kisszerű

viszonyokkal küzdő existenciák tanyája; erőtlenség, vérszegény gazdasági szervezet, amelyet tulerőltetni a pusztulás veszedelme nélkül nem lehet.

A mi sanyaru viszonyaink a város elszigetelt helyzetének kényszerű következményei. Igaz, hogy a múltban a rossz gazdálkodás is hozzájárult a terhek felszaporodásához, de ha a költségvetéseket nézzük, kénytelenek vagyunk belátni, hogy a város vezetőit nem lehet minden bajért okolni. Anyagi erőnk mindig kevés volt ahhoz, hogy a drága igazgatási költségeket és szaporodó kulturális kiadásainkat megerősítés nélkül elbirja.

Az 1909 évi kiadások főösszege 370.004 K 17 f, amelyből pusztán a személyi járandóságok 70.450 K 50 f-t, a tanügyi kiadások 38.175 K 83 f-t s a kölesönök törlesztésére szükséges összegek 96.507 K 21 fillért tesznek ki. Az összes egyéb költségre tehát összesen 164.871 K 46 fillér kiadás esik. A pótdó kiadásainak alapjául szolgáló adóalap pedig 118.652 K 12 f.

Olyan kicsinyek ezek a számok, hogy világosan visszatükrözik a mi szűkös viszonyainkat. Ezek a viszonyok azt követelik, hogy ne feszegessük a szűk kereteket, ne törekedjünk többre, mint amit elérni képesek vagyunk s vonjuk be a vitorlákat amennyire csak lehet. Várjuk türelemmel a jobb időket. Az államnak előbb-utóbb be kell látnia, hogy a városokat nem sorvaszthatja tovább azzal, hogy minden terhet rájuk hárít s a közgazdasági viszonyoknak is változniuk kell. Amíg ezek bekövetkeznek, nem marad más hátra, mint a lemondás minden újabb alkotásról s csendes megnyugvás abban, hogy Zalaegerszeg nem versenyezhet nagyobb gazdasági erővel bíró városokkal.

Vissza — a szerényebb berendezkedéshez.

Sok a bajunk, nem tudjuk mit csináljunk. Egyik gyűlés a másikat éri, még sines kibontakozás, nem találjuk meg a helyes utat, mely kivezessen bennünket a bonyodalmas hinárból. Folyó hó 16-án ismét szűkebbkörű értekezlet tartott a polgármester, hogy az építendő lovasági kaszárnya fölépítésébe belemenjen-e a város, vagy mellőzze; mert ha nem épít, elviszik a katonaságot és vele együtt elveszítjük a 30 koronát, melyet nagy befektetések után a kaszárnya hozott; ha pedig belemegyünk a nagyszabású, millióba kerülő építkezésekbe, akkor is nem csak elvész a 30 ezer korona, hanem ráadásul évenként még 25—30 ezer koronát kell fizetnünk. A hosszú eszmecsere után az értekezlet mégis a kisebb rosszat választotta, nem ment bele — mit nagyon helyesen tett — a kaszárnya építésébe, mivel a katonaság nem kizárólag a város érdekeit szolgálja, mint inkább a megyéét és a kerületét, így a megye és kerület érdekeiért a város — elviselhetetlen terhei miatt — magát föl nem áldozhatja. Azt indítványozták tehát, hogy a lovasági kaszárnya fölépítésére, — mint egyéb helyeken is megtörtént — a vármegye köresek föl, mely leginkább érdekelt van a katonaság megtartásában.

Városunk pénzügyi és adminisztratív helyzete ma már tarthatatlanná vált: háztartásunk a legkedvezőtlenebb képet tárja elénk, odajutottunk, hogy gondoskodnunk kell — és minél előbb — egy szerényebb berendezkedésről.

Addig míg nem lettünk rendezett tanácsu várossá, míg avatatlan kezek nem intézték városunk ügyeit, mi voltunk a legboldogabb, vagyoniilag is a legrendezettebb város. Elismertük, hogy haladnunk kell a korrallal, szívesen fogadtuk el azt az eszmét, hogy rendezett tanácsu várossá alakuljunk, nem sejtettük, hogy az átalakulás ily borzasztó következményekkel járjon; mert meg voltunk győződve arról, hogy befektetéseink — okos számíttással — meghozzák kamataikat. Azonban nagyon csalódtunk. Nyaklód nélkül mentek neki minden újításnak, építkezéseknek, kiányzott a lelkiismeretes ellenőrzés, képviselőtestületünk egy szavazógéppé alakult, minden indítványt helyeselt, megszavazott a nélkül, hogy tudta volna: mit helyesel, mit szavaz meg. Így jutottunk azután a veszedelmes hinárba, melyből nincs kibontakozás. Erdeink, szántóföldjeink, rétjeink tekintélyes részét fölemesztette a rengeteg adósság, pótlásunk a mellett évről-évre emelkedett s ma már 100 percentet ért el.

De hát fogalmunk sines arról, hogy honnan merülhet föl a rengeteg kiadás, mely ma már 100, azaz egyszáz percent pótdótot von maga után!?

Kaszárnyánk, vendéglőnk, boltjaink, pénzügyi

Erzsébet királyné.

November 19.

Immár tizenegyedszer hullatja levelét az idők vén fája, hogy elborítsa gyásszal, hervadással nov. 19-nek szomorú emlékét. De nem borulhat rá oly vastag szemfedő, hogy eltakarhatná szemünk elől azt a sirt, mely elzárta a magyar nemzet jövője angyalát, pártfogó nagy patronáját.

Minden őszi hervadással megújul emléke a diós szent asszonynak, kit elvetemült gonosz kéz orvul megtámadva, megölt. Mily rettenetes volt a hír, mely hozta a szörnyű tudósítást, hogy nagy királynőnk Sváje szép városában, Genfben martirhalált szenvedett.

Hogy mit szenvedett akkor a magyar nemzet, annak leírására toll erőtlenség, elmondására ember képtelen. Gyászba borult egész országunk, sirtünk mindannyian, kik ismertük őt, láttuk nemes alakját, éreztük szeretetének csodás varázsát. És vajjon ki ne ismerte volna őt széles e hazában? Hiszen a gyermeket már úgy tanították, hogy a magyar legigazabb pártolója Erzsébet királyné; a leányoknak őt, a kegyes nagyasszonyt állították mintaképül, hogy hozzá hasonlók legyenek s a férfiak előtt hazaszeretében ragyogó példa volt a böles nő, ki okos ésszel visszaszerzte alkotmányát ennek a nemzetnek.

A magyar nemesség, a középosztály, a mun-

kások, de különösen Budapest székesfőváros legszegényebb népe istenítették a szép királynét, ki minden alkalmat felhasználta, hogy szeretett magyarjai körében megjelenjék és nemzeti viseletünkben mutatkozzék közöttünk. Sok éven keresztül Gödöllő volt legkedvesebb tartózkodási helye, hol boldog és gondtalan napokat élt. Itt tartotta nagyszerű vadászatait, az előkelő főúri világ élénk részvéte mellett. Parforce-vadászatai híresek valának egész Európában, a nemes sport gyakorlásában látni pedig felséges urnőjét: jól esik a magyarnak s a vadászatok alkalmával kifejtett fény és pompa, mind hozzájárulnak a magyar név hírének emeléséhez. Némileg a Mátyás korszaka tért vissza, ki szintén kedveléssel vadászatott udvarával a főváros környékén.

Ha Ausztriában volt, még akkor is Magyarországon jártak a királyné gondolatai, hol egészen másképp érezte magát, mert szíve egyformán lüktetett, egyforma ütemben vert ennek regényes hajlamu népével.

A szép léleknek számos vonásait találhatjuk benne. Bátorsága volt, hogy bejárja Budapest legszegényebb utcáit, nem mint futólagos szemlélő, hanem mint irgalmas nővér, ki felkeresi az emberi nyomort, hogy azt enyhítse. Akárhányszor összeszorult a szíve, ha sötét és szűk hátsólépcsőkön keresztül padlászobákba lépett, melyek

oly alacsonyok voltak, hogy meg kellett hajtania fejét, csak hogy homlokát meg ne üsse. De azért sohasem ismerte a félelmet. Már korán reggel kiosont a várpalotából, hogy irgalmas cselekedeteit véghez vihesse. Többnyire csak egy udvarhölgy kísérte, de nem ritkán egészen egyedül ment s egyszerűen öltözve tartott a szegény városrészek felé és biztosan, egészen gondtalanul vegyült a néptömeg közé: mert csak kevesen a szükségét szenvedők közül tudták, hogy ki ő tulajdonképpen. Az esti szürkület beálltával is gyakran kereste fel a szegényeket és akárhány beteg ágya fölött éltető napsugarat hintettek szíjjel az ő adományai és gyengéd mosolya.

Az élet utjai azonban beláthatatlanok. A legjobb királynéak, a legnemesebb és legmagasztosabb nagy jellemnek a sors mérhetetlen csapást juttatott osztályrészül. 1889. jan. 31-én érte örömkömben korántsem dus életét a legnagyobb bánat: a mayerlingi tragédia, mely ép oly hirtelen, mint rettenetes módon véget vetett szeretett fia életének. Midőn országunk ezer éves fennállása nagy ünnepét ültük, akkor láttuk Erzsébet királynét közöttünk utoljára. Ott láttuk őt örömkönyveivel a magasztos ünnepség fényes zaja közepette. Bánatos arca ez alkalommal még egyszer felderült. Utolsó boldog pillanata ez. Fekete ruháját ugyan most sem vetette le, mert

palotánk, téglagyárunk körülbelül mehozza az oda befektetett tőkének törlesztés kamatait, egyedül a két iskoláról mondhatjuk el, hogy nem hozza meg a kamatokat. Honnan merül föl tehát a rengeteg kiadás?

Igaz, mi nem vagyunk beavatva a kulisszák titkaiba, minket nem érdekesítenek arra, hogy a költségvetésnek egy árva példányát is megkaphatnók, meg kell elégednünk azzal, hogy a lapokban tudtukra adják: »Tessék fölcsúszni a város házára, ha érdeklődünk«. Nem ilyen volt a régi gyakorlat! Megkapta a költségvetést szegény, boldog, mert akkor még nem voltak helybeli újságjaink, hozzászólhattak a családi körben, uton-utfélen és nem merült föl annyi megelégedés, annyi elégedetlenség, a szegényebbek részéről annyi jajkiáltás, az adóban elhurocolt butordarabok miatt oly vértagyasztó kétségbeesés mint most!

Hova jutunk?

Iparunk és kereskedelmünk pang; iparosaink nagyrésze oly szegény, hogy arcukról lesir a nyomorúság! Az élelmiszerek drágasága a város polgárságát már is oly nehéz anyagi helyzetbe sodorta, hogy míg ebben az irányban céltudatos és hatékony eszközök életbeléptetésével a polgárság érdekeiről nem gondoskodunk, a míg meg nem könnyítjük a lakosság megélhetési viszonyait, addig vállalkozni újabb terheket rakni nem lehet; és nem is lehet addig, míg egyáltalán nem történik gondoskodás abban az irányban, hogy a város részére új bevételi, új jövedelmi források nyitassanak.

De sajnos, a város kezelésében még eddig az arany is kavicsá vált! Ott van a drága pénz, nagy költséggel megéptített téglagyárunk, a város nem tudott vele boldogulni, most magán egyének hoz busás jövedelmet. Itt van a villanytelep, átvette, megváltotta nagy költséggel a város, de nagyon, igen nagyon félünk, hogy nem járunk-e úgy ezzel a teleppel, mint a téglagyárral, hogy az üzem nem a »köz« — nem a polgárság egészét gyarapítja, hanem ez is élelmes egyének aránytalan meggazdagodásának lesz kuforrása.

A város háztartásában a takarékoságnak a legszigorubb mértékben kellene érvényesülni; példaképpül vevén az okszerű, takarékos gazdát, ki bevételeivel számolva elégti ki szükségleteit. Nem majmolja a gazdag urakat, addig nyújtózik, meddig a takaró ér. Kerül minden fölösleges kiadást, még ha krajcárokból kerül is, mert ezekből lesz a forint, a százaz, az ezres. Szigorú alaposággal kellene a költségvetés minden tételét megvizsgálni, törölni azt, ami nélkül egyelőre el lehetünk, így szűnnék meg azután pótlékunk folytonos emelkedése.

Budapestben a városi pótlék 25 százalékos. A nyáron hiány mutatkozott a költségvetésben, 8 százalékos emelést irányoztak elő, és nem

örök gyászt fogadott, midőn élte legszebb férfikorában meghalt egyetlen fia, Rezső trónörökös, kit lelkes magyarnak, nemzetünket szerető királynak nevelt. Minők lehettek álmái, midőn elképzelte, hogy egykor az ő fia, az ő nevelte királyi vér fog ülni Szent István trónszékében! De im'! az a rettenetes csapás egészen leverte, megtörte, s ettől kezdve már mint élőhalott jár-kelel a nagy világban. Országokat bolyongott át, hogy felejtessen, hogy enyhüljön.

Kálvária-járásának szomorú útja éppen a függetlenség hirdetését svájci köztársaság földjére vezette, midőn egy gyilkos kéz egyszerre véget vet szenvedéseinek. Erzsébet már régóta béke és nyugalom után áhított. És egyedül az a jószágos Isten tudja, ki az ő nyugtalan lelkét atyai karjai közé fogadta, hogy utolsó sóhajtása e földön nem a hála és szabadulás sóhaja volt-e.

Neki talán megváltás volt a halál, de nekünk olthatatlan fájdalmat okozott s azóta évről-évre feltépjük sebeinket névnapja évfordulóján. Tesszük ezt azért, hogy a dicső nagy királynéről megemlékezzünk s lelki szemünk elé állítsuk a legnemesebb és legdicsőbb királynét, ki oly igen szerette a magyart s kinek annyit köszönhet nemzetünk.

1908 szeptember 10-én zárta le örök álomra szemeit a halál és e naptól kezdődik egyuttal

tudták a képviselőtestületben keresztül vinni; fölajdult minden lap, bonckés alá vették a költségvetést, és 100 ezreket törültek; de hiány mégis mutatkozott, melyet 1 millió 8 százezerrel a kormány pótol. Így kellene eljárunk nekünk is, nagyon sok fölösleges kiadást lehetne megtakarítani.

De még egyéb bajunk is van. Nincs vezéremberünk, ki a város érdekeit szívén viselve határozott támogatásával segítségünkre lenne. Nincs senki a miniszteriumban, ki meghallgatná és közvetítené panaszainkat. Nincs, ki egyet-mást kijárna. Bold. Kovács Károly polgármesternek sok hibája mellett meg volt az a jó tulajdonsága, hogy addig nem nyugodott meg, míg tervét a város érdekében keresztül nem vitte; addig kilineselt a miniszteriumban, míg kérését nem teljesítették. De hiányzott belőle a körültekintés és a jó számítás. Kitiporta a főgimnáziumot is, de evvel is csak a kormány járt jól, nem mi nyertünk.*) Ha benne az előrelátó, takarékos Botfi Lajos szelleme egyesül, ő lett volna a legjobb, legtapintatosabb polgármesterek egyik. De sajnos, e kettőt egyesíteni nem lehetett. Most vergődünk, mint a vízbeesettek és nem találunk kibontakozást. Beteg háztartásunkat pedig gyógyítani kell és nem olajöntéssel, mert ez porbaszóró pénz volna, hanem alapos kurával: Vissza — a szerényebb berendezkedéshez.

Bödy.

Zalaegerszeg város háztartása.

Zalaegerszeg város anyagi helyzetéről eleget mondtunk a vezető cikkben. Állításaink támogatására a zárszámadás és a jövő évi költségvetés számadatait is közöljük. Lássuk: milyen jövedelmekkel, milyen kiadásokkal és milyen erőfeszítéssel dolgozik ez a város, amelyet még mindig a pótládó emelkedés réme fenyeget.

Áz 1907 évi zárszámadás szerint a bevételek (a hátralékok leszámításával):

1. múlt évi pénztármaradvány 7196 K 61 f, takarékpénztári betét 37.989 K 62 f.
2. Ingatlanok jövedelme (szántóföldek, rétek, katonai gyakorlótér, szőlőtelep, homokbánya bére, műfa ára, legeltetési díjak, boltok, pénzügyi palota, Arany Bányás szálloda, téglagyár, Barossligeti és fehérvári szálloda, huszárlaktanya bére s katonai beszállásolási kártalanítás) 71.147 K 11 fillér.
3. Javadalmak (vásár helypénz, bor és huszfogyasztási pótládó, vadászati jog, italmérei adó jövedelem többletből részesedés) 37.264 K 06 f.
4. Cselekvő tőkék kamatai 76 K.
5. Ingók eladásából 5 K.

*) Mert a gimnázium többlet jövedelmez, mint mennyibe az államnak kerül.

emlékének halhatatlansága.

Mi pedig adjunk hálát a magyarok örök Istenének, ki mikor gyászba borult hí magyar népe s a sötét éjszakán vérben hullt le a nemzet csillaga, elküldte a százszorszép és százszorjós Erzsébet királynét, ki a szenvedő, gyászoló nemzetet ápolja, vigasztalja s vérző sebeit begyógyítja gyöngéd asszonykézzel, érző asszonyszívvel: úgy hogy ő lesz az ország sötét éjszakájának hajnalcsillaga.

Dicséretessék ezért a te szent neved magyarok Istene, ki szereteted zálogául minden időkben küldtél az égből édes hazánknak ragyogó erényű és gondviselőszerű asszonyokat. Az egyik dicső királyné férjét nyeri meg a nemzetnek s a nemzetet férjének; a másik fia szívét vezeti az igazsághoz; egy fenséges nő jótékonyága mint rózsanyilik ki kötényében; egy szent királyleány imába borítja életét a hon boldogságáért; majd egy nagylelkű asszony a nemzet halottjait temeti el; egy másik erős szellem a tudományokat emeli s sok hősi nő karddal védi a hazát.

De ezerszer dicséretessék a te neved azért, hogy elküldted népednek Erzsébet királynét, ki egymaga megtette mindazt, amit addig a nagy honleányok külön-külön. Mert megnyerte férje szeretetét a nemzetnek, a nemzet szeretetét férjének; fia szívét a magyarokhoz vezette;

6. Közigazgatási illetékek (járlat levelek, adó-behajtási illetékek, szemétkihordási díjak, ebadó, vágóhídi díjak, mérleg díjak, késedelmi kamatok) 10387 K 66 f.

7. Tanügyi bevételek (tandíjak, iparendély díjak, államszegély stb.) 4327 K 90 f.

8. Vegyes címeken 9010 K 62 f.

9. Hátralékos követelésekből 81.936 K 41 f.

10. Előre nem látható bevételek 24.945 K 26 f.

11. Átvonult katonák után beszállásolási kártalanításból, jövedelmi feleslegek átkezeléséből, takarékpénztári betétekből kivét 223.573 K 46 f.

12. Beruházási költségekre felvett kölcsönből 131.277 K.

Vagyis az összes készpénz bevétel 1907 évben 600.538 K 35 f. A hátralékok 61.632 K 35 fillérre rugnak.

1907. évi kiadások.

1. Tisztviselők fizetése és mellékjárulékaira 48.182 K 15 f.

2. Szolgásmélyzet fizetése és mellékjárulékaira 20.393 K 95 f.

3. Irodaszerek és felszerelésekre 2745 K 65 f.

4. Fűtés, világításra 745 K 18 f.

5. Napidíjak és utazási költségekre 7914 K 17 f.

6. Előfogati költségekre 46 K.

7. Épületek és ingóságok jókarban tartási költségeire 7440 K 10 f.

8. Utcák és terek fenntartási költségeire és köztisztasági kiadások 10.213 K 87 f.

9. Gazdaságügyi kiadások 3001 K 87 f.

10. Tanügyi költségek 14.341 K 40 f.

11. Szegénytartási költségekre 5085 K 60 f.

12. Vegyes kiadások 13.979 K 96 f.

Rendkívüli kiadások.

13. Új építkezésekre 6484 K 60 f. (A Pesti Hazai első Takarékpénztártól felvet 120.000 K kölcsön törlesztési részlete.)

14. Átmeneti kiadások 2280 K.

15. Kölcsönök törlesztésére 72.784 K 02 f.

16. Költségvetés keretén kívüli kiadások 223.934 K 98 f.

17. Előre nem látható kiadások 27.093 K 28 f.

18. Beruházási költségek 123.118 K 95 f.

A hátralékok 87.551 K 46 fillért tesznek ki, amelyből csupán a tanügyi kiadások rovására 63.459 K 52 f esik. Az elemi iskolákhoz és a főgimnáziumhoz megajánlott hozzájárulás címén tartozik a város az államkincstárnak 60.000 koronával.

Az 1909 évi költségvetésről.

Bevételek: 1. Pénztári maradvány 23.820 K 36 f. 2. Ingatlanok jövedelméből 37.713 K 47 f. — 3. Tőkék kamataiból 76 K. — 4. Közigazgatási illetékekből 9766 K 16 f. — 5. Tanügyi bevételekből 5576 K 83 f. — 6. Vegyes jövedelmekből 23.633 K 71 f. — 7. Átmeneti bevételekből 2420 K. — 8. Hátralékos köve-

insádkozott a hon boldogságáért s védte a nemzetet nem karddal, de szívvel; munkára lelkesítette a nagy szellemeket; jótékonyága a szeretet rózsáit fakasztotta a szivekben s mivel Magyarország akkor egy nagy temető volt, eljött hozzánk szerető szívvel, nem temetni, de a sírok felett vigasztalni: van feltámadás! Mire a nemzet fel is támadt új erőben, új életre, szabadságra, dicsőségre.

Dicséretessék tehát ezerszer a te szent neved, örök Atyánk, magyarok Istene!

És mivel te már örök dicsőségbe fogadtad a mi dicső királynékat, hogy melletted legyen a fényes menyországban s tiszta lilimlelkével és szerető, hí szívvel örök példaként ragyogjon mindnyájunk előtt: add, hogy miként a hon-szervező és bölcs István király szent jobb kezét megőrizte a nemzet ezer éven át, úgy őrizze meg lelkében minden magyar a kiengesztelő és megvigasztaló Erzsébet királyné szent szívének emlékét; engeddd továbbá, hogy miként a mennyben a szeráfok lánggal égnek, az isteni szeretettől, úgy égjen olthatatlanul a mi szívünkben is a hazaszeretet égi lángja, melyet a mi megdicsőült királynénk példája gyújt fel keblünkben.

Tarnai Aladár.

telésekből 59.348 K 54 f. — 10. Előre nem látható bevételekből 18.000 K. Összesen 256.083 K 35 f.

Kiadások. 1. Tisztviselők fizetése és mellékjuttatásai 49.002 K 93 f. — 2. Szolgásmélyzet fizetése és mellékjuttatásai 21.357 K 62 f. — 3. Irodaszerek, felszerelések, hivatás díjak 3518 K 61 f. — 4. Fűtés, világítás 1400 K. — 5. Butorok és eszközök beszerzése 500 K. — 6. Napidíjak és utazási költségek 7850 K 21 f. — 7. Elfogati költségek 70 K. — 8. Épületek és ingóságok jókarban tartása 7657 K 84 f. — 9. Utcák és terek fenntartása és köztisztasági költségek 10.767 K 98 f. — 10. Gazdasági kiadások 4023 K 96 f. — 11. Tanügyi kiadások 38.175 K 33 f. — 12. Szegényügyi kiadások 5085 K 60 f. — 13. Vegyes kiadások 16.025 K 42 f. — 14. Átmeneti kiadások 2420 K. — 15. Kölcsönök törlesztésére 96.507 K 21 f. — 16. Hátralékokra 87.551 K 46 f. — 17. Előre nem látható kiadásokra 18.000 K. — Összesen 370.004 K 17 f.

Mutatkozik hiány 113.920 K 82 f.
Ezen hiányból 84.548 K 38 f fedezetére az összes 118.652 K 12 f állami adóra $71\frac{3}{10}\%$ a 29372 K 44 f hiány fedezetére a földadó kivételével a többi vagyis 102.990 K 60 f állami adóra $28\frac{5}{10}\%$ -os pótdadó vetendő ki.

Magyarok Horvátországban.

A Julián egyesület már hónapokkal ezelőtt köriratot intézett a vármegyékhez, városokhoz, pénzügyintézetekhez, főpapokhoz, hogy lépjenek be alapító tagokul s ezúton segítsék az egyesületet hazafias munkásságában.

Dunántul vármegyei mind siettek felajánlani azt a néhány száz koronát, amelyet az egyesület kér, sőt itt-ott társadalmi úton is folyik a gyűjtés, hogy többszörösen összehozzák az alapító tagsági díjat. Megemlékeztünk mi is már arról, hogy vármegyénkhez megérkezett az egyesület kérése; ezáltal pedig fel akarjuk hívni a figyelmet arra is, hogy ezt a kérést megtagadni nem lehet, sőt nem elég csak a közművelődési alap egyszer s mindenkorra szóló adománya, hanem évről évre és következetesen segíyezni kell azt a kulturaköit, amelyet a Julián egyesület kifejt.

Sajnos, sokan még az egyesület nevét sem ismerik, nemhogy annak működéséről tudomással bírnának. Pedig talán sohasem volt nagyobb szükség egy ilyen csendben dolgozó gárdára, mint most, amikor a türelmetlen fajgyűlölet Horvátországból teljesen ki akarja ildözni a magyar szót.

Tudja mindenki, hogy a dunántuli magyarságnak Szlavóniába való átszivárgása már évek óta tart. De azért a szlavóniai magyarságot csak néhány évvel ezelőtt fedezték föl. Pedig a Szerémségben és Verőcezemegyében már századok óta áll fenn több tőzsgyökeres magyar falu. A dunántuli és a bácskai magyarságnak a három szlavón vármegyébe való nagy átvándorlása meg már a nyolcvanas évek elején megkezdődött. Azonban 1906-ban Milán rezolucioionista osztályfő párját ritkító türelmetlenséggel vetette rá magát a magyarságra s különösen a magyar iskolákra. A bírságokkal megsarcolt magyar szülők panaszos szava végre elhallott a magyar sajtóba s a magyar közvéleményhez is és egyszerre aktualissá lett a szlavóniai magyarság ügye.

A meglepetés az új fölfedezésen fájdalmas volt és örvendetes. Fájdalmas, mert szégyenpir szökött minden magyar arca arra a gondolatra, hogy a magyar állam területén horvátosítják a magyart. Örvendetes, mert kilenc milliónyi népre nézve százezer lélek nagy szám. Pedig Szlavóniában ennél még sokkal több magyar lakik.

Nézzük eisőben a horvát hivatalos statisztikát. Az 1900 évi népszámlálás alkalmával a horvát népösszeírők 90.781 magyart voltak kénytelenek

bevallani. Pedig 1901-től 1908-ig a horvát lelkészek anyakönyvi adatai szerint a magyarság természetes szaporodása 12.654 főre rugott. Lenne tehát a Dráva és a Száva közén a horvátok saját bevallása szerint 103.135 magyar. Mindez azonban a horvát sajtót egy csipetet sem feszélyezi abban, hogy egészen komolyan azt állítsa, hogy alig 30.000 magyar ember él Szlavóniában.

Különben a horvát sajtóban nem egyedül áll a magyarság számanak következetes és konok letagadása. Ravasz taktika rejlik alatta. Mert ha a horvát politikusok és újságok el tudják hitetni a magyar közvéleménnyel azt, hogy Szlavóniában ugyszólván nincsenek magyarok, — ugyan ki fog a népszámlálási mű és statisztikai évkönyvek százmilliói között böngészni — akkor már igen könnyű elhitetni azt is, hogy a magyar iskolák csak magyarosításra szánt intézmények. Mivel pedig így folyik tovább a ravaszkodás és senki sem akarja a horvátokat magyarosítani, azért a szlavóniai magyar iskolák feleslegesek és csak rontják a magyarok és horvátok között fennálló meleg testvéri viszonyt. Ez a horvát sajtónak öszinteségtől tündöklő taktikája, melynek célja a szlavóniai magyarság ügyének elleplezése, mely kérdés fölmerülése nagyon aggasztja a nagy-horvát és dél-szláv állam-kezme hiveit.

Ez a ravasz taktika azonban csak addig volt veszedelmes, míg a magyar közvélemény nem látott át a szítán. Ma már mindnyájan tudjuk, hogy a horvát hivatalos statisztika adatai messze alul maradnak a valóságban, hiszen sok faluban több magyar gyermeket irtak be a magyar iskolába, mint a mennyi összes magyar lakost a statisztika ott kimutat. Ma már tudjuk, hogy a társországokban mintegy kétszázézer magyar él, dolgozik és küzd nemzetiségének megőrzéséért.

De küzdelmük nehéz, ha segítségükre nem sietünk, mondhatni reménytelen.

Ha a mai horvát nemzedék hazafiságának belső tartalmát lélektanilag megelemezzük, megdöbbenve látjuk, hogy abban több a gyűlölet az idegen népekkel szemben, mint a szeretet saját fajuk iránt. A mai átlagos horvát hazafi szenvedélyesen gyűlöli a magyart, az olaszt, sokan a szerbet és a németet is. Ellenben a horvát faj szellemi, gazdasági és kulturális erejének növelésére alig fordítanak valami kevés gondot. Így esett meg azután, hogy míg a szlavóniai magyaroknak és sváboknak nemzetiségükből való kiforgatása végett a három szlavón vármegyében iskola iskola után nyílt meg, addig a tiszta horvát és szerb vidékek tanító nélkül maradtak és ennek következtében a lakosságnak Lika-Krbavamegyében 83 százaléka, Zágrábmegyében 74 százaléka, Modrus-Fiumemegyében 72 százaléka nem tud írni, sem olvasni. Valójában lesújtó szám adatok. Fényes tanubizonyítékai annak, mennyit ártottak a horvátok saját maguknak is a nemzeti elnyomás elvén fölépített iskolaiügyi politikájukkal. Szlavóniában földidéztek a magyar és a német nemzetiségi kérdést. Horvátországban pedig a horvát és szerb köznépi tudatlanságban nőtt fel.

Gáj és Jellasics tanítványainál mennyivel magasabban áll az a nagy nemzedék, mely a törökkel folytatott harcokban örömmel ontotta véré a magyarral nagy kulturális javak, a kereszténység védelmében, a haza szeretetétől és nem kicsinyes gyűlölködéstől vezetve.

A legtöbb helyen szenvedélyes gyűlölet övezi tehát a szlavóniai magyart és e sötét érzést a horvát papság szítja és élesztgeti. Hogy ezt a ténnyt kellőképpen mérlegelhesük, ismerni kell a dunántuli magyar paraszt lelkét. Mert dunántuli a szlavóniai magyarság tulnyomó része. A dunántuli magyar köznépi jó hazafi és vallásos. E két érzésen épül föl egész erkölcsi élete. Mikor azután a horvát káplán vagy plébános meg a szószéken is kifekad a magyarság ellen,

becsmérli azokat, kik nemzetiségüket feladni, fajukat megtagadni nem akarják, akkor annak az egyszerű jó népnek két legnemesebb érzése látványlag összeütkezésbe jó és szomorú alternatíva elé kerül. Vagy legyen jó hazafi s akkor legyen örökös torzalkodásban lelkészével vagy legyen jó katolikus s akkor tagadja meg magyar véré, mely ereiben pezseg, tagadja meg magyar nyelvét, melyre édes anyja tanította. . . . Szörnyű ez a dilemma, melyből csak a magyar főpapság erélyes közbelépése szabadíthatná ki véreinket.

Ennek a sanyargatott, lelkileg agyonzaklatott népnek sietett segítségére a Julián-Egyesület. Ma az egyesületnek huszonöt iskolájába már háromezeröt száz gyermek jár. Nehéz küzdelmek keserves munkája ez a kis gyermek-dandár, de elenyészően kevés, ha meggondoljuk, hogy már 1900-ban még a horvát statisztika is 11.000 magyar iskolaköteles gyermeket mutatott ki. Sok Julián iskola még bérelt parasztházban működik, mellette áll az emeletes horvát iskola és a horvát tanító büszkén néz le magyar kartársára, ki szerény hajlékban küzd fajának megmentéséért.

A Julián-Egyesület anyagi eszközeinek megerősítése végett körirattal fordult Magyarországi megyéihez, városaihoz, főpapjaihoz és a nagyobb pénzintézetekhez. És a kérelem talán nem fog eredménytelenül elhangzani a magyar nemzeti közöny pusztájában.

Aktualitások.

(A többes szavazati jog.) Amíg a képviselőház által kiküldött harmincegyes bizottság az új választási törvény felett tanácskozik, a parlament kapuin kívül az élet már szinte napirendre tért a nagy reform felett. Eltekintve a kisebb párt-töredékektől és a szocialisták taborától, mindenki belenyugodott az új rendbe, amelynek hatásait előre kiszámítani nem lehet ugyan, de mégis beledzódott a közvéleménybe, hogy megfelel a nemzeti érdekeknek. Andrassy, a komoly, böles és körültekintő államférfi ebben a meggyőződésben van s a nemzet nagy tömegét is sikerült erre a meggyőződésre bírnia. Az ellenérvek — habár van köztük sok súlyos is — gyengék ahhoz, hogy Andrassyt sáncából kiverjék. A javaslatból tehát törvény lesz s nemsokára az élet fogja bebizonyítani: vajon a nagy reform megerősíti vagy apró pártokra tagolja-e a nemzet képviselőit.

A pluralitástól nincs miért félni azoknak, akik ebben egyes osztályok túlsúlyának a tömegek rovására való biztosítását látják. A pluralitás nem az osztályuralom alapja, hanem csak az általános választói jognak korrekciója, mely az egyetlen szavazati jog merev igazságtalanságának enyhítésére hivatott. Célja a műveltség, beállítás, higgadtság legelső fokán álló tömeg feltétlen uralmát lehetővé tenni, de legalább is ellensúlyozni s a műveltebb, higgadtabb, az államfenntartó elem fölényét az általános választói jog behozatala mellett is lehetőleg érvényesíteni. Célja intézményesen biztosítani azt, hogy a nagyon könnyen félrevezethető, rendszerint szenvedélyes és szeszélyes tömeg urauma helyett a józan megfontolás, a politikai hivatottság vihesse az államéletben a vezérszerepet. Célja a szűkkörű választói jogból a legdemokratikusabb választói jogra való rögtöni átmenet veszélyeit eltüntetni. Célja a szám mechanikus és zsarnoki uralma helyett a politikai értékek érvényesítését biztosítani. Legyen minden nagykoru férfi állampolgárnak beleszólási joga az állami ügyekbe; de akinél nagyobb műveltsége, tudása, tapasztalata következtében a közügyek iránt állandóan nagyobb érdeklődés és több érzék feltételezhető és akit vagyoni és családi viszonyai a hazához erősebb kötelekekkel fűznek: annak a közéletben való közvetlen befolyása nagyobb legyen.

Sirolin

Ennél az étvégyat és a testadlyt, megszűnteli a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkori „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Ára tvegenként 4.— korona.

A nyílt pluralitásnak a gyakorlatban két válfaja ismeretes.

Egyik az a kettős szavazati jog, mely Franciaországban a múlt század huszas éveiben, valamint Ausztriában az általános egyenlő választói jognak 1907. évben történt behozatala előtt a kuriális rendszerben divatozott. Az 1820. június 29-iki francia törvény, illetőleg az 1896. június 14-iki osztrák törvény szerint azok a választók, kiknek a törvény fokozottabb befolyást kíván adni, azonkívül hogy külön képviselőket választhattak, egyúttal az általános választói joggal felruháztak tömegében (Ausztriában az I.—IV. kuria tagjai az V-ikben) szintén szavazati joggal bírtak.

A másik válfaj a belga rendszer, mely az értelmiség, vagyon, a kor és család figyelembe vételével ad az állampolgároknak egyes vagy többes (két vagy három) szavazatot.

Poroszországban a többes szavazati joghoz hasonló hatással van az a tény, hogy a választókerület adójának $\frac{1}{2}$ -át együttesen fizető ösválasztók, tekintet nélkül azok számára, egyenlő számú közvetlen választót (Vahlmann) választanak. Hamburg város új választási törvénye szintén nagyobb súlyt biztosít a nagyobb jövedelmű választóknak, mint aminővel a többiek bírnak. Romániában is különböző kuriákban szavaznak a társadalom különböző vagyoni elemei.

Angliában a helyhatósági választásoknál igen sokáig a többes szavazati jog rendszere uralkodott. Svéd és Finnországban a helyhatósági választásoknál ma is a többes szavazati jog van érvényben. Némely választó 25 szavazatot is leadhat.

Lényegileg a pluralitással egyenlő hatású, vagyis tulajdonképpen burkolt pluralitásnak tekinthető a választókerületek aránytalan beosztása is, melynek többé-kevésbé sűrű példáival majd mindenik államban, különösen a legújabb osztrák választási törvényben találkozunk.

Midőn a törvényhozás különböző számú választónak adja meg az egy képviselő választásának jogát, akkor céltudatosan ad egy választónak több jogot mint a másoknak; akkor az állam igényei szerint mérlegbe veti az egyesek jogait és az állami érdek szempontjából egyiknek több jogot ad mint a másoknak. A legtöbb állam pedig így járt el; tehát a legtöbb állam elfogadta a pluralitás főelvét.

A többes szavazatra főleg ott van szükség, ahol a demokratikus jogkiterjesztés nagyméretű s megelőzi a vagyonsodás és műveltség általános elterjedését. Nálunk, midőn a legszűkebb körű választói jogból akarunk nagy ugrással az általános választói jog terére lépni s az eddigi 1:1 millió választó helyett egyszerre legalább is $2\frac{1}{2}$ millió állampolgárnak akarjuk a választói jogot megadni, vagyis a választók számát egy oszlopsra több, mint 150%-kal szaporítani; midőn ezen nagy jogkiterjesztéssel sok százezer olyan választónak lesz, akinek sem ideje, sem műveltsége nincs ahhoz, hogy közérdekű kérdésekkel foglalkozzék, akinek semmi előkészütsége nincs a hatalom gyakorlásához, akiket izgató, tulzó jelszavak s lelkiismeretlen demagógok könnyen vezethetnek; nálunk a pluralitás behozatala valóban elengedhetetlen feltétele a választói jog kiterjesztésének.

* * *

(Az új bortörvény.) Az ugynevezett borhamisítási törvény, mely 1891: XXIII. tc. elnevezés alatt ismeretes, igaz, hogy egyes határozatai tekintetében módosításra szorult, de ezt novelláris uton is nyélbe lehetett volna ütni. Azonban az Ausztriával megkötött kiegyezés XXI. cikkelye a magyar kormányt új bortörvény alkotására kötelezi és pedig azzal a megszorítással, hogy az legalább is az osztrák bortörvényhez hasonló szigorú rendelkezéseket tartalmazzon. Ennek következtében jött létre az új bortörvény javaslat, melyet Darányi Ignác földmívelési miniszter e hó 12-én terjesztett a képviselőház elé. A törvényjavaslatról el kell ismerni, hogy eléggé szabatosan van formulázva s határozmányai közérthetőek, bár némi ellentmondások és a borkereskedésre nézve hátrányos rendelkezések mégis fordulnak elő benne. A büntetések rendkívül szigorúak, ami a kiegyezés következménye, melyben ki van kötve, hogy az osztrák bortörvényhez hasonló büntetések állapítandók meg.

A 67. §-ból álló törvényjavaslat lényegesebb határozmányai röviden a következők:

Az 1. §. a bor fogalmát állapítja meg, ellenében a mostani bor törvényel, mely a hamis vagy hamisított bor fogalmát determinálta. Az 1. §. szerint bor elnevezés alatt az a szeszital értendő, mely kizárólag a szőlő levéből erjedés útján állítottatott elő. Ez ellentétben áll a 34. §-al, mely gyümölcsbort is ismer s ennek készítését megengedi.

A 2. §. a pincekezelésnél használható szereket állapítja meg. Nevezetesen szabad lesz a mustot befőzés által sürfüteni, a mustot és bort kénezeni, savtalanítani, deríteni, színében javítani, színteleníteni, szénsavval felfrissíteni, borélesztővel átterjeszteni, fejteni, szűrni, hevíteni, más borral összekeverni, de mindezeknél a műveletknél csak azokat az eljárásokat szabad alkalmazni, amelyeket a törvényjavaslat előír. Noha az e pontban előírt anyagokon kívül más szert vagy anyagot a borhoz használni nem szabad, a 3. és a következő §-ok bizonyos esetekben a szeszeztést és a cukrozást még meg is engedik. A must cukrozása általánosságban nem engedtetik meg, vagyis rendszerint tilalom alá esik. Minthogy azonban vannak kivételesen oly eljárások, amelyekben a kedvezőtlen időjárás miatt a must természetes cukortartalma oly tulságosan alacsony marad, hogy abból a mustból fejlődő bor jóformán élvezhetetlen volna, a törvényjavaslat gondoskodott arról, hogy ily kivételes esetekben a must megfelelő cukrozása az érdekelt fél által kért és elnyert külön engedély mellett, s a megállapított határok közt, foganatosítható legyen. Általánosságban tilos a bor szeszeztése is az alkoholtartalom gyarapítása céljából. De mivel hibás vagy beteg borok kezelésénél, bizonyos borderítók szerek előkészítésénél stb. a szesz használata nem kerülhető el, a törvényjavaslat a szesz használatát megengedi, azonban azzal a korlátozással, hogy a szesz mennyisége, amely ezen az uton a borba kerül, egy térfogat százalékat nem haladhat túl.

Külön fejezet szól a tokaji borok védelméről, mely igen szigorú rendelkezéseket tartalmaz s a tokaji hegyvidéken termelt borok cukrozását, süritését, házasítását határozottan tiltja s véget vet annak az abuzusnak, hogy más vidékről a tokaji hegyvidékre behozott borok ismét »tokaji« elnevezés alatt adassanak el.

A III. fejezetben különös figyelmet érdemel a törkölybor kérdésének szabályozása, mely akként oldott meg, hogy a törkölybort kizárólag házi fogyasztásra, csak víz felöntésével (eukor nélkül), évenként legfeljebb 10 hektoliternyi mennyiségben csak azoknak szabad saját termésű törkölyükből készíteniök, akiknek 2 katasztrális holdnál nincs nagyobb szőlőjük, ha nem foglalkoznak borkereskedéssel, borméréssel, vagy kis mértékben való elárussítással. Forgalomba hozni azonban a törkölybort semmi körülmények között sem szabad.

A IV. fejezet tartalmazza a büntető határozmányokat. Ezek az egyes tilalmak megszegésére irányuló cselekvényeket s a büntetések kiszabására három kategóriát állítanak fel: 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárást és 10 K-tól 1000 K-ig terjedhető pénzbüntetést, a legsúlyosabb, 3 naptól 15 napig terjedhető elzárást és 10 K-tól 600 K-ig terjedhető pénzbüntetést, a kevésbé súlyos és elzárás nélkül csak 10 K-tól 600-ig terjedhető pénzbüntetést az enyhébb esetekre.

Az utolsó fejezet a törvény végrehajtásának egy új közegét állítja fel. Ezek a földmívelésügyi miniszter által kinevezendő borbiztosok (ellenőrök), akik jogosítva vannak a törvény rendelkezései alá eső helyiségeket bármikor megvizsgálni s a gyanús italokból vagy anyagokból mintákat venni.

H i r e k.

Ötven év.

Ötven év egy egész emberöltő. Ötven éven át kitűzött elvekért lelkesedni és küzdeni annyi, mint egy egész életet ezeknek szentelni. Aki egy ilyen emberöltőt a haza, a társadalom, az emberiség üdvös szolgálatában tölt el, ha nem is kívánja

azt, megérdemli, hogy a társadalom elismerése a nyilvánosság színe előtt megnyilatkozzék.

A zalaegerszegi izraelita hitközség helyesen cselekszik tehát, midőn agg lekipásztora félszázados működésének évfordulóját e hó 25-én nagyobb szabású ünnepély keretében kívánja kifejezésre juttatni, midőn méltóságához illő alakban akarja Engelsmann Izrael főrabbi hófehér fűrtöktől övezett homlokára a mély tiszteletből és hálás ragaszkodásból font elismerés babérkoszoruját fűzni.

Ki menekül előle, azt illeti a korona, aki nem elismerések vagy viszontszolgálatokért cselekszik, az érdemli meg az igazi elismerést. Engelsmann Izrael főrabbi azon férfiak közé tartozik, kik szerényen, feltűnést kerülve állanak szent ügyek szolgálatában, kik a jót, szépet és nemeset önérdék nélkül igyekeznek a társadalom szívébe oltani.

Ötven évvel ezelőtt történt, hogy a zalaegerszegi izraelita hitközség Engelsmann Izrael főrabbiává választotta. Az akkor fiatal papnak zászlaján a munka volt a jelszó. Azóta egy félszázad telt el. És e félszázad valóban a munkáé. Azé a munkáé, melyet a haza, a magyar szellem és művelődés, az általános emberszeretet, a közjó és közérdek oltárán áldozott Engelsmann főrabbi. Egy félszázados élet viharai, hullámai és derűs évei közepette soha egy pillanatra sem lett hűtelen zászlajához. Magasra tartva, vaskezekkel szorította magához. Nagy világi és theologiai tudása nem zárták őt teljesen a könyvek országába. Életének javarésztét a nyilvános társadalom előtt és ezen társadalomért töltötte el. A közélet becsületes és önzetlen harcosainak legszebb erényeivel áthatva szolgálta felekezetét, hazáját és a kulturát; nemcsak egy felekezet vallásos ígét hirdette, hanem ötven esztendőn, itt Zalaegerszegen, lankadatlan buzgalommal, lelkes kitartással és határtalan odaadó szeretettel, mindenkor ifjú lelkesedő hévvel a közös, a különbözőség nem ismerő felebaráti szeretet terjesztésének, oktatásának szentelte egész életét. Ez az élet nyitott könyv, melyből mindenki olvashat. És mi hisszük is, hogy városunk társadalmának minden rétege olvasni fog e könyvből s aki félszázad óta áldja a hazát, e haza népét szóval és tettel, — ezer buzgó imádság epedez annak életéért és üdvéért mindnyájunk ajakán.

Kárász Bernát.

Hivatali vizsgálat. Gróf Batthyány Pál főispán ur ömeltósága a múlt héten a sümegi járási főszolgabírói hivatal ügykezelését vizsgálta meg s mindent a legnagyobb rendben talált.

Képviselőtestületi közgyűlés. Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete 1908 évi november hó 24-én (kedden) délután 4 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Az 1907 évi házépítési, közmunkaalap és a város kezelése alatt álló egyéb alapok számadásainak előterjesztése. — Hári József olai harangozó díjazásának felemelése iránti kérvényének előterjesztése. — Mezőőrök fizetésemelés iránti kérvényének előterjesztése. — Az 1909 évi házépítési, közmunka és agrárpóda-alap költségelirányzatainak előterjesztése. — Az újonnan építendő új lovassági iaktanya részletterveinek elkészítése tárgyában kiadott 66808/9. sz. H. M. rendelet bemutatása. — Özv. Sohár Imréné kérvénye 800 korona évi járadékának 8000 korona végkielégítéssel leendő megváltása tárgyában. — Borboly György városi képviselő indítványa az állami mértékhatóság hivatali szék-helyének Nagykanizsáról Zalaegerszegrre leendő áthelyezése tárgyában. — Hári Károly és társai

Botffy-uteai lakosok kérelme egy utcai lámpa felállítása tárgyában. — A szabadosási csemeterkertnek a kir. kincstár részére 6 évre leendő bérbeadása tárgyában szerződés bemutatása.

A zalaegerszegi főrabbi jubileumának programja. November hó 25-én délután 2 órakor hálaadó istentisztelet. Az ünnepi szónoklatot tartja: dr. Hevesi Simon ur, budapesti főrabbi, az énekszámokat ellátják vármegyénk szülötte: Guttman Béla ur, bécsi főkántor, és Lechner Herman zalaegerszegi főkántor. Az istentisztelet után: Díszközgyűlés a városháza tanácstermében és a hitközség és jótékony egyleteinek tisztelgése a főrabbinál.

Küldöttségek a minisztereknél megyénkbeli. A múlt hét folyamán népes küldöttség járt a szentgróti járásból, a kerületképviselője Eitner Zsigmond és Malatinszky Lajos főszolgabíró vezetése alatt, a földmívelésügyi miniszternél; kérvén a már égetően sürgős Zalasabályozáshoz megfelelő államsegélyt. E küldöttségből kiválván a zalakoppányiak, ugyancsak képviselőjük és főbírájuk vezetése alatt a közoktatásügyi miniszternél tisztelgtek s a már másfél évtized óta államosítás alatt álló községi népiskolájuknak államivá tételét kérelmezték, mely kérelmüket Békefi Elek községi igazgató tanító leendő letes beszédben adta elő. Mindkét helyen biztató ígéretet kaptak a küldöttségek, amelyeknek tagjait Eitner képviselő a deputáció járás után a »Gambrius« étteremben megvendégelte.

A törvényhatósági ipartanács tagjaivá Dervarios Lajos kereskedő, Keszly Ferenc asztalosmester, póttagjaivá Fangler Mihály kereskedő és Nagy Károly szíjgyártómester 1909 évi szeptember hó 30-áig terjedő időtartamra a vármegyei közigazgatási bizottság által megválasztottak.

A katolikus népszövetség megalakulása. Vasárnap e hó 15-én alakult meg városunkban is a katolikus népszövetség, a melynek célja, hogy a katolikusokat egyesítse a maguk érdekeinek védelmére és a támadások visszaverésére; hogy a katolikusokat egyöntetű eljárásra tömörítse úgy a gazdasági bajok leküzdésére, mint a közéletben őket megillető befolyás biztosítására.

A Kummer kávéház emeleti terméit zsúfolásig megtöltötte az érdeklődők serege. Délután 4 órakor ember-ember hátán szorongott úgy, hogy a gyűlés vezetőinek is alig lehetett helyet biztosítani. A nép egyszerű gyermekein kívül megjelentek előkelőbb iparosok, és ott voltak előkelőségeink közül a minden nemes oéért lelkesülő gr. Batthyány Pál főispán, azonkívül Farkas József orsz. képviselő, dr. Thassy Gábor m. főorvos, Fritz József törvényszéki bíró stb. és a megyei tisztikar számos tagja.

Pont 4 órakor nyitotta meg a gyűlést Legáth Kálmán apát-plébános, ki rövid beszédben vázolta az összejövetel célját, üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót Hantke Emil p. ü. fogalmazónak, ki széles áttekintésre valló beszédben ismertette a népszövetség szükségét. Beszédjét, mikor a jelenleg fennálló társadalmi bajok főforrásul a hazátlan szociáldemokratákat nevezte meg, egy pár betolakodott Jakabvitéz a tőlük megszokott ordítással meg akarta zavarni, de a jelen voltak, s főleg a rendőrség hamarosan elhallgattatták őket. Utánna Klaffl Mihály segédlelkész ismertette népies nyelven a népszövetség célját, az életből vett példákkal és hasonlatokkal zajos hatást és helyeslést keltve. Majd dr. Marik Pál főispáni titkár állott szólásra. Szavai, melyekkel hangoztatta, — hogy a miként más vallású polgártársaink már régen megtették azt, a mit a népszövetség most akar és őket ezért soha támadás a katolikusok részéről nem érte, de nem is érthette, úgy ez az alakulás is jogos, ezért a katolikusokat nem támadhatják, annál kevésbé, mert a népszövetségből a politika teljesen ki van zárva — élénk tetszésre találtak. Végül ismét Legáth Kálmán állott szólásra, megköszönve a közreműködőknek tevékenységüket és jelentve, hogy az alakuló közgyűlés január havában már meg fog tartatni, a jelen voltak felcsóftotta, hogy minél többen lépjenek be a népszövetségbe.

A megalakulás kimondása után egyhangú lelkesedéssel a vármegyei népszövetség elnökévé gróf Batthyány Pált, a vármegye szeretett főispánját, városi elnöké pedig Legáth Kálmán apát-plébánost választották meg.

Ezzel a gyűlés véget ért azzal, hogy az elhangzott beszédek hatása alatt közvetlen a gyűlés

befejezése után tömegesen jelentkeztek a katolikus Népszövetség tagjai sorába.

Csány László szobráért. A Csány-szobor-bizottság újabb gyűjtő iverket bocsátott ki, azzal a kérelemmel fordulva Zalavármegye közönségéhez, hogy hazafias adományaival tegye lehetővé a vértanu szobrának minél előbbi felállítását. A kérést a hölgyekhez intézte, mert »a magyar férfiuak nemcsak segítő társa a feleség, de vezérlő csillaga és ihletett sugalmazója«. — A magunk részéről is kérjük a vármegye nemeslelkű asszonyait, hogy gyűjtsenek a nagy ember szobrára és segítsenek méltó emléket emelni annak a nagynak, aki nemzetéért vértanu halált szenvedett.

A gyermekvédő menhelybizottság Szombathelyen tartott ülésén a Zalavármegye területén levő telepekhez felügyelőívó megválasztotta: a keszthelyi telepre nézve gróf Batthyány Józsefet és nejét, a zalaegerszegi telephez Udvardy Ignácot és Dr. Szigethy Elemérnét, a sümegi telephez Németh Jánost és Eitner Zsigmondot, a zala-szentgróti telenen Paál Viktort és nejét.

Szabad liceum. A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör mult vasárnap előadására az Alduua bemutatása volt ugyan hirdelve, miután azonban az Uránia egyesület az előadáshoz szükséges képeket nem bocsáthatta rendelkezésre, e helyett Haerter Ádám főgimn. tanár Fiuméről tartott előadást, amelyet vetített képekkel illusztrált. A főgimnázium nagy tornatermében elhelyezett vetítő készülék kifogástalanul működik s a képek nagyszerűen sikerültek. Az előadáson négyszáznál többen vettek részt. — Ma délután 1/4 órakor Eiek Márton felsőkereskedelmi iskolai tanár tart előadást a gazdasági válságokról. Utána mindjárt Haerter Ádám főgimn. tanár olvas fel az Aldunáról, vetített képekkel szemléltetve előadását.

A zalaegerszegi huszár laktanya ügye. Már évek óta vajudik a zalaegerszegi huszár kaszárnya ügye, amely a város vezetőségének immár tengeri kigyója lett. A katonai paranosnokságok s a honvédelmi miniszter nincsenek megelégedve a mostani ideiglenes jellegű laktanyával, amelynek férő helyei elégtelenek s nem felelnek meg a kor követelményeinek. A város már régen azon alternatíva előtt áll, hogy vagy elviszik a katonaságot, vagy új kaszárnyát kell építenie. — A tervek és költségvetés már elkészültek, a különböző bizottságok már letárgyalták az építkezés összes részleteit, most már csak a kivitel volna hátra. Itt azonban a finansziális akadályok miatt megfeneklik a dolog. A város ugyanis abba a helyzetbe került, hogy két roz között kell választania. Ha nem épít laktanyát, elveszíti az eddig élvezett közvetlen jövödelmet, amelyet a vármegyétől katona beszállásolási kártalanítás és a kincstártól a kaszárnya bére fejében húzott. Ezenjövödelem elmaradása esetén a pótdadó 25—26%-kal fogna emelkedni. Ha felépíti az új laktanyát, az erre a célra felveendő kölcsönre annyit kell ráfizetnie, hogy a pótdadó körülbelül 46—48%-kal fogna emelkedni. Súlyos dilemma, amelyet nehéz megoldani. A várost közbiztonsági okokból katonaság nélkül hagyni kockázatos dolog. És kár hárulna a polgárságra azoknak a körvetett hasznoknak az elmaradásából is, amelyek a katonaság révén származnak. De viszont a közterheket fokozni már alig lehet.

Dr. Korbai Károly polgármester a képviselő-testület tagjait mult héten értekezletre hivta össze s az értekezlet beható eszmecseré után majdnem egyhangulag arra a megállapodásra jutott, hogy a város az új laktanyát saját erejéből megépíteni alig lesz képes. Nehogy azonban a katonaságot, amelynek itt tartása nemcsak városi, hanem vármegyei és állami érdek is, esetleg elvigyék s a vármegye székhelye helyőrség nélkül maradjon, kiérelje meg a képviselő-testület a honvédelmi minisztertől előnyösebb feltételek kieszközölését s forduljon a vármegyéhez aziránt, hogy a laktanya felépítését szintén támogassa. A kérdés egyébként a 24 én tartandó képviselőtestületi ülés elé kerül s az fog a részletek felett határozni.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tulzsufolt zalakoppányi községi iskolánál szükséges III-ik tanterő (tanítónő) fizetéséhez évi 900 K államsegélyt utalványozott.

Gazdasági cselédek és munkások kitüntetése. A földmívelésügyi m. kir. Miniszter 1909 évre 6 oly gazdasági cselédnek, kik huzamosabb idő

óta egy munkaadónál szolgáltak és 6 oly gazdasági munkásnak, kik megbizhatóságuk, szorgalmuk és józanságuk által társaik közül kiváltak, 100 K jutalmat és elismerő oklevelet ad. A kitüntetést a miniszter a főispán ur ömáltóságának javaslatára adományozza, a ki a közigazgatási hatóságokat és gazdasági tényezőket a kitüntetettre vonatkozólag meghalgtja. Felhívjuk tehát mindazok figyelmét kik igényt tartanak a kitüntetésre és jutalomra, hogy azok az illetékes közigazgatási hatóságoknál, illetve a gazdasági egyeslet mezőgazdasági bizottságánál tegyenek lépéseket. A kishirtokosoknál huzamosabb időt eltöltött szolgálk és munkások is nyerhetnek jutalmat és oklevelet.

Vármegyei muzeumok. A szomszédos vármegyékben mindenütt folyik a mozgalom muzeumok felállítására. Veszprémvármegye ebben az évben határozta el, hogy a megyei muzeum részére palotát épít, most pedig Somogyban létesítenek muzeumot, amelyet egyelőre a vármegye-házán helyeznek el.

Annuska előadása. A magyar falu költője, Gárdonyi, teljes mértékben érvényesült az iparos ifjak együletének előadásában. A falusi kuria tipikus alakjai, a kissé érdes hangú földbirtokos, a szeleverdi, de egészséges érzésű fiatal szomszéd, a tanító, a plébános, a kolduló barát, a tanítóné, a részeges szabó, mind-mind élethű előadásban léptek elénk, a jellemző vonások kedves színezésben voltak feltüntetve. A darab értelmes tónusát Polgár Ilonka a címszerepben szívesh szülő beszédével, kedves megjelenésével, mindenképen ügyes alakításával adta meg. Méltó partnere volt Pausa Maria a elfogulatlan jókedvével. Balogh Miklós szerepvivője, Stökl Jenő meglepett mindenkit tökéletes rutinjával. Balaton Sándor kolduló barátjának hatalmas komikuma nagy hatást tett, alig fogyott ki lattára a közönség a kacagásból. Malek Rudolf a plébános tiszteletreméltó alakját nagy természetességgel állította elénk, csupa kedély, csupa intelligencia volt minden szava, nemkülönbben a javíthatatlan agglegény szerepvivője, Magyar József, kinek bölös mondásai nagy derűtséget keltettek. Maróty tanítójának komolysága szépen, nagy gondal kidolozott játékban érvényesült. Kertész Ödön és Zsömbölyi Iréa Nagyistvánék szerepében jól feltüntették az aggódo házaspár lelkületét. Kisebb szerepekben Hary József, Unger Ilonka, Kolossa Iván, Nagy József, Kranyecz József, Weisz Nándor, Kursics Anna (a bájös szobaleány) pompásan megállták helyüket. — A legnagyobb díszesret illeti Balaton Sándort, ki ezt a nehéz darabot betanította és rendezte.

A zalaegerszegi korcsolyázó egyeslet kéri a sport iránt érdeklődőket, hogy a tagsági jegyeket, amelyeknek felmutatása nélkül sem a pályára sem a csarnokba lépni nem szabad, de Sorgo Antal urnái, az egyesület pénztárosánál, annak üzlethelyiségében megváltani sziveskedjenek. De Sorgo Antal ur felvilágosításokkal is szivesen szolgál.

A József főherceg Szanatorium egyesület javára Deutsch Endre hahóti tanító 1 K 58 f gyűjtött s azt beküldte az egyesület pénztárába.

Műkedvelői előadások. A zalaegerszegi kath. legényegyesület Zalaegerszegen, 1908. évi nov. hó 22-én vasárnap az »Arany Bányá« szálló dísztermében Katalin-estélyt rendez. Az estély műsora: Nyitány, előadja a zenekar. Szórakozott hisaszony (monolog), előadja Csoknyay Anna k. a. A kosár (párbeszéd), írta Vojtkó Pál, előadják Czömpöl György e. t. és Vas Jolán k. a. Felolvasás, tartja az e. elnök. Nem jut eszébe (vigjáték), magyarosított Hegedüs Jenő. Személyek: (Rugos Ádám könyvkötő) Lukács Sándor e. t. (Sára felesége) Laurensik Erzsébet k. a. (Zsófia leányuk) Jobszt Anna k. a. (Misi inas) Odor Sándor e. t. (Csendes Károly tanító) Vörös István e. t. Helyárak: Páholy 8 K, ülőhely az I—II. sorban 2 K, a III—VI. sorban 1 K 60 f, többi sorokban 1 K 20 f, állóhely 1 K, karzat 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Előadás után zártkörű táncmulatság.

A pacsai iparoskör november 22-én a nagyvendéglő nagytermében zártkörű tánevigalommal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Színe kerül: Az apósok. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Gabányi Árpád Személyek: (Bogyai Farkas) Horvát István, (Pai, Farkas, fia) Goldschmied Zsigmond, Harasztovich Ferenc, (Felvinczi Eduárd) Fekete Zsigmond, (Laura, Margit,

leányai) Schreiber Szerén k. a. Liebich Gizella, (Juliska) Horvát Istvánné urnő, (Zab Feri) Kovács József, (Dr Gáti Elek) Valek Károly, (Erzsi szobaleány) Tikk Sarolta k. a. (Antal inas) Bedő István, (Sugó) Németh György. Rendező: Koronya László.

Szinészet. Zalaegerszeg tudvalevőleg nem tartozik szini kerületbe, Szilágyi Dezső szinigazgató pedig, aki nálunk játszani szokott, végleg eltávozott a Dunántulról s Erdélyben működik. Ezideig még egy szinigazgató sem jelentkezett s valószínű, hogy ha a város nem oszlatkozik valamely szini kerülethez, valami harmadrangú társulat fogna bevonulni a tavasszal. Úgy értesülünk, hogy legközelebb lépéseket tesznek azért, hogy Zalaegerszeg a győri kerülethez csatoltassék.

Előmunkálati engedély. Fábián Lajos budapesti mérnöknek a kereskedelmi miniszter egy évre szóló előmunkálati engedélyt adott egy gőzüzemű vasút építésére, mely a Keszthely vidéki helyi érdekű vasút Keszthely állomásától ágazna el Alsópáhok érintésével a zalavölgyi helyi érdekű vasút Zalaapáti állomásáig s folytatólag Esztergály, Szabar, Nagyrada, Karos, Galambok s Nagyréce érintésével Nagykanizsáig s innen Somogy-Szentmiklós, Surd, Zákány községek érintésével Gyékényesnél csatlakoznék az államvasutak fűmvei fővonalához.

Városok terhei. Most, amikor városunk adóterheinek emelkedése annyira aktuális, nem érdektelen egy rövidke pillantást vetni a többi városok pénzügyi helyzetére. Nagyszében 1909. évi költségvetését 861,387 K bevétellel és 926,459 K kiadással irányozták elő. A 65,072 K hiányt 12 százalékos pótdadóval fedezik. — Hajdusoboszló 1909. évi költségvetése szerint a bevétel 100,000 K és a kiadás 153,202 K lesz. Az 53,202 K hiányt 29.4 százalékos pótdadóval fedezik. — Győr város 1909. évi költségvetését 2.102.417 K kiadással és 1.603.185 K bevétellel irányozták elő. A 499,251 K hiányt 80 százalékos pótdadóval fedezik, míg az idén csak 73 százalékos a pótdadó. — Szabadka város 1909. évi költségvetését 2.500.000 K bevétellel és 2.900.000 K kiadással irányozták elő. A pótdadó 30 százalék lesz. — Debreczen város 1909. évi költségvetését 3.208,921 K bevétellel és 3.393.365 K kiadással irányozták elő. A pótdadó 18 százalék lesz. — Arad város pótdója 1909. évben 78 százalék lesz, mint az idén. — Orosháza község 1909. évi költségvetés-előirányzata végösszegében 160,072 K bevétellel szemben 273.911 K kiadást tüntet fel és így a községi pótdadóval fedezendő összeg 113.837 K lesz. — Kaposvár város költségvetése 181.186 K kiadást, 117,611 K bevételt és 263.575 K hiányt mutat föl, amelynek fedezésére 83.65 százalékos pótdadó szükséges.

Háziipari telepek. A földművelési miniszter Kotorban és Szentmárián e hó folyamán háziipari telepeket létesített, amelyeknek vezetésével Szenteh Dezső osáktornyai gazdasági szaktanárt bízta meg.

A Balatonparti vasút munkásai. A Balatonpartról írják, hogy a vasut egyik alvállalkozója huszonegy mezőteri munkást hozatott. Dus fizetést, lakást és tüzfát ígért nekik. A munkások meg is érkeztek, munkába álltak s dolgoztak lelkiismeretesen. Amikor azonban a nagy hidegben nem kaptak fát, békétlenkedni kezdtek s tüzelő anyagot követeltek. A nyomorúsághoz járult még az is, hogy valami összetakolt kalnyibában laktak, fizetésüket különböző címek alatt visszatartották s csak ígérekkel biztatták őket. Végre a munkások megsokalták a nyomorgást és eltávoztak. Pénzüik annyi sem volt, hogy hazáig vasuti jegyet tudtak volna váltani; kénytelenek voltak a rendőrhatalomhoz fordulni, amely kötött utlevéllel küldte őket haza. — Munkászavargás minden nagyobb vállalkozásnál előfordul, a Balatonparti vasut építésénél azonban napirenden vannak ezek az esetek. Talán mégsem mindig a munkások az okai?

A szomszéd ökre. Ugy esett a dolog, hogy Kondor János idősebb korában házasodott meg, Kondor Istvánnak pedig öreg volt a felesége. A nagybátya és unokaöcs szomszédok is voltak, az udvarokat még palánk sem választotta el, a rokonság révén is összajárt a két család. És megessett a baj. A fiatalok szíve egymáshoz húzott és Kondor János egyszer csak rajtapsipte őket a hűtlenségen. István gazda félt a botrány-

tól és szorongatott helyzetében odaigérte Jánosnak két szép ökrét. János gazda belement az üzletbe s másnap megjelent az ökrökért. De nem adták ám, sőt vasvillával állták az utját. Irás nem volt az ígéretről, a megesselt és kijátzott ember tehát hazasomfordált, először hatalmasan elverte az asszonyt, azután pedig boszura gondolt. A szomszéd két ökre egy hét múlva megdöglött. István gazda most beperelte a szomszédot, mert bebizonyosodott, hogy az mérgezte meg az ökröket.

Fajbaromfiak kiosztása. A Keszthelyvidéki Gazdakör kérelmére a földművelési miniszter 50 drb. orpington kakast, 35 drb. emdeni ludat és 24 drb. pekingi kacsaát osztatott ki Alsópáhok és Boldogasszonyfa községekben. A kisgazdák a szép fajbaromfiakat cserében kapták közönséges baromfiakért.

Az életunt. Kövesdi Károly okl. jegyzőt sokat hánytá vetette a sors. Jegyzősködött vagy tizenöt községben, de seholsem tudott sokáig megmaradni. Legutóbb Zalában volt Nagybakonakon, ahonnan bement Nagykanizsára. Egy fürdőházban fürdőt rendelt, beleült a kádba, karján felvágta az ereket, megeresztette a vizsapokat s várta a halált. A fürdő személyzete figyelmes lett a szobából kifolyó vízre, betörték az ajtót s a gyorsan előhívott orvos bekötötte az életunt sebeit. Kövesdi állapota nem életveszélyes.

A bor ára emelkedőben van s a mult hetekben az eladásoknál a gazdák már magasabb árakat tudtak elérni. Zalaegerszeg vidékéről nagyobb mennyiségű bort szállítottak Grázba és Schweizba.

Szamarköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer leválban.

A SCOTT-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmazott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: a 80 fillér, 1 K 40 f és 2 K a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Uj szivar és cigaretta. 1908. december 1-től kezdődőleg a magyar dohányjövődék következő új gyártmányai kerülnek elárulás alá: I. Az általános forgalomban: »Király» elnevezéssel szopókás szivarka, 10 darabonként papirdobozba csomagolva. Ára 100 darabonként az árusok részére 3.60 K, a fogyasztók részére 4 korona, illetőleg 10 darabonként 40 f és egyes darabonként 4 fillér. II. A belföldi különlegességi forgalomban: a »Coronas» elnevezéssel szivar, 3 felsége arképével ellátott gyűrűvel 10 darabonként faládába csomagolva 10 darab ára 7 korona, 1 darab ára 70 fillér, b) »Coronas» elnevezéssel aranyvégű szivarka 100 darabonként szinezett fémszelencébe csomagolva, ára 100 darabonként 12 korona.

Hetven vevő és egy tehén. Keszthelyről írják, hogy a legutóbbi országos vásár alkalmával

hetven temesi és bácskai gazda utazott oda, abból a célból, hogy ott nyugati fajtu szarvasmarhát vegyenek. A hetven vevő azonban mindössze csak egy darab tehenet tudott venni, mert a vásár előtt való napon rossz idő volt s alig hajtottak fel néhány értékesebb állatot. — Nem tudták ezeket a gazdákat a zalaegerszegi vásárra irányítani? Annyi szép szarvasmarhát hajtottak fel, hogy válogathattak volna belőlük a vidéki gazdák.

Időjárás. A hét elején még kemény, fagyos idő uralkodott, déli széllel azonban szerdán enyhébbre változott s csütörtökön elkezdett permetezni az eső. Azóta csunya lucskos, ködös, nyirkos idő van, amely a derült téli napok hangulatából borongós téli világot csinált. A jég elolvadt, a korcsolyákat újra félre kell tenni; az utcán piszkos víz folydogál s a nyirkos, ködös levegő szinte ránehezül a vidékre.

Messaline - és „Hennebeg”
Radium - selyem 1 K 50 f-től
Louisine - feljebb bérmentve és
Taffet - vámmentesen. Minta
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:

an Seidenfabrikt. Hennenberg in Zürich.

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 60 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		12—	—
rozs		9-60	—
árpa		8—	—
zab		8-15	—
kukorica		8—	—

Nyilt-tér.

Mindazoknak, kik boldogult **Krosetz János** elhunytá alkalmával annak koporsójára koszorut küldeni, a temetésen megjelenni, vagy szíves részvétüket egyébként nyilvánítani kegyesek voltak, ez uton mond halás köszönetet.

A gyászoló család.

Dr TOMPA egyetemes orvostudor és fogorvos-szpecialista lakik és rendel **MUNKÁCSI-UTCA 1. sz.,** Comin-féle ház.

A párviadaloknak különféle nemei vannak.

Megtámadják az embert becsületében, de oly óvatosan, hogy elégtételért bírósághoz sem fordulhat.

Vegye tudomásul megtámadóm, hogy nevémet nem vesztettem el, hanem — mindenki tudja — atyám kezdte üzletét 1865-ben s mindig e néven ment az üzlet.

Megizente támadóm, hogy tisztességtelen versenym folytán elfogy az árum egy két hónap múlva s akkor »ujra bezárok«. Vegye tudomásul, (mit királyi közjegyzői okirattal is bizonyíthatok), hogy százezer levélpapír és boríték, 3000 üveg tinta féle, tizezer Hardtmuth és egyéb színes és fekete írónok, 2000 db kézikönyv, notes, 18 ezer képes lap stb. szóval — vasuti fuvarlevéllel is bizonyíthatom — hogy 53 mm. árum érkezett és ez is az oka, hogy üzletemet csak az áru elrendezése után nyithatom meg, nem pedig azért — mint megtámadóm hirdeti — mert nincs árum.

Különbben kijelentem, hogy további támadásaira nem is reagálok.

Zalaegerszeg, 1908. november hó.

Neubrunn Ignác fia.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

Meghívó.

A zalaegerszegi izr. hitközség folyó hó 25-én délután 4 órakor a városháza tanástermében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

van szerencsénk a hitk. tagokat meghívni.

TÁRGY:

Főtisztelendő Engelsmann Izrael jubileuma.

Kelt Zalaegerszegen, 1908 november 17.

Krausz Bernát sk., Boschán Gyula sk.,
hitk. titkár. hitk. elnök.

Üzletmegnyitás.

Könyv- és papirkereskedésemet s könyvkötészeteimet december hó 1-én a Deutsch-féle házban megnyitom.

Tisztelettel

Neubrunn Ignác
Zalaegerszeg.

Tölgyfaeladási hirdetés.

Az alsólendva—lentii uradalmak főbérnöksége ezennel közhírré teszi, hogy bánokszentgyörgyi gondnoksága

Várföldi	1911—1912 évi vágásában	85 szál
Budayai	" " " "	128 "
Bucsutai	" " " "	140 "
Lasztonyai	" " " "	10 "
Pördeföldi	" " " "	108 "
Tolmási	" " " "	432 "
Márki	" " " "	906 "
összesen		1809 szál

technikai célokra alkalmas

tölgyfa

a lentii főbérleti erdőhivatalban (vasutállomás Lentii) kedden, december hó 1-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverés útján egyes üzemetestenként külön eladatni fog.

Az eladási részletes föltételeket érdeklődőknek készséggel megküldi

Az alsólendva—lentii uradalmak főbérnökségének főszámvevősége
(Alsólendva, Zalamegye.)

Műfa eladás.

Eladó a pusztadericsi gazdaságban 391 drb

dongának

kiválóan alkalmas tölgyfa.

Közelebbi felvilágosítást ad

Özv. Dr Háy Istvánné
Zalaegerszeg.

2131/1908. szám.

Árverési hirdetés.

Az Oh. Forgáchi Közalapítványi uradalmi birtokon a kilépő bérlő által visszahagyott és az uradalom által átvett:

125 öl hosszú	2-5 öl széles	2 öl magas	árpa szalma,
75 " "	2 " "	25 " "	rozso lucerna,
27 " "	2-3 " "	2 " "	zab szalma,
28 " "	3 " "	2-25 " "	buza szalma,
34 " "	3 " "	2-75 " "	" "
95 " "	3 " "	2.5 " "	" "

a helyszínén az Oh. Forgáchi majorban folyó évi november hó 25-én délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali fizetés ellenében el fog adni.

A kikiáltási ár, valamint az árverési feltételek az árverés megkezdése előtt a helyszínén fognak tudomásul adni.

Buziásfürdő, 1908. évi november 10.

A m. kir. közalap. gazd. főtisztviség.

KEGYELET
disztemetkezési vállalat
a vármegyház átellenében
ZALAEGRSZEGEN.

Raktáron tart:

fa- és érckoporsókat, sirkereszteket, sirkoszorukat, kész halotti ruhákat, művirágokat, s minden a temetkezéshez szükséges cikkeket nagy választékban.

Elvállal:

egyszerű és disztemetkezéseket, vidékre hullaszállítását és átszállítást a legjutányosabb árban.

Szükség esetén szíves pártfogást kérnek:

Lendvay László,
Siposs János, Lendvay Pál,
asztalos mesterek.

794/v. 1908.

Árverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbírótság 766. számú végzése által a Néptakarékpénztár végrehajtató javára 440 korona tőke, ennek 1907 évi június hó 7-től járó 6% kamatja, ugy járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 5422 koronára becsült lábas jószágok, gazdasági eszközök, takarmányfélék, gőzgép és malom berendezésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása e rendeltetvén, — ennek a helyszínén vagyis Pölöskén leendő eszközöklésére 1908 évi december hó 7-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárton alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi IX. tc. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1908. évi november 15-én.

Lukács József, kir. bir. végrehajtó.

Eladó

Örömhegyen (Hetés mellett) egy 3900 □ ölnyi 6—7 éves

ojtvány szőlő.

Ez idén termett 400 akót. Részletekben is eladó, ha az összesre vevő akad.

Bővebbet

Páslek Lajosnál
Zalaegerszegen.

Diszitsd otthonodat télen,
= kertedet tavasszal =
valódi Haarlemi

virághagymákkal

8 korona (holl. 4 frt) postautalvány ellenében bérmentve és vámmentesen küldjük Ausztria-Magyarországon át mint évenként a mi kedvelt Normál kollekcióját: 30 jácintot üvegek vagy 40-et eserepek számára, vagy 50-et a kert részére, vagy pedig szobákba való kollekcióját 150 drbot 45 eserep számára, vagy 250 drból álló kertbe való kollekciót, vagy a kert és szobákba való 240 drból álló kollekciót (mely egy szép választék jácint, tulipán, nárcisz, crocus, scilla, hóvirág stbből áll.) Gazdagon illusztrált, számos termelési utasítással ellátott főárjegyzék, mely a kollekciók részletes jegyzékét is tartalmazza, ingyen és bérmentve.

Blumenzwiebelzüchtereij Huis ter Duin
(A.-G.)
Noordwijk bei Haarlem (Holland.)

„M-i-i-t? — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi-féle Antinicoín-cigaretta-hüvelyek fadobozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jellel valódi!
Minden fadoboz egy érdekes búvárszkáryát tartalmaz.

Házeladás.

Zalaegerszegen Vörösmarty-utca
34 szám alatt levő

házamat

szabad kézből eladom.

A házban van 3 utcai szoba,
3 konyha s egy udvari lakás.

Horváth István
háztulajdonos.

Tejgazdaságunk

több évi vajtermékét f. hó 27-én d. e. 10 órakor tartandó árverésen **eladjuk.**

Venni szándékozókát üzlethelyiségünkbe meghívjuk.

A nagylengyeli tejszövetkezet igazgatósága.

Egy és két éves szőlő-oltványokról különféle sima és gyökeres vadvesszőről szőlő kimutatás megjelenti.

Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldi a

vállalati szőlőtelep
Billéd, Torontálmegye.

Ismét itt a

hideg, jusson mindenkinek észébe, hogy kevés pénzért legjobb keztyűt, harisnyát, tricót árut, jó gyermekcipőt, házi cipőket, ingeket, csinos magyar gyártmányu nyakkendőket, téli pamutokat és még ezer más tárgyat a legjutányosabban csakis Zalaegerszeg legnagyobb választéku üzletében, a

központi áruházban lehet beszerezni.

Összes üveg és porcellán árukból óriási a választék.

1 drb villany izzó égő 75 fillér.

Gyermek bőrcipők 90 krtól fejjebb.

Kiváló tisztelettel

Deutsch Herman
központi áruház tulajdonos.

Sok pénzt

takaríthat meg, aki kályháját és takaréktűzhelyeit általam javíttatja, vagy átrakatja fa-, szén- és koksztűtésre, tüzmentes téglából épített tűzszekrényvel. Nincs többé szén- és szénmégzés a szobákban, ha bizalommal hozzám fordulnak. 14 évig dolgoztam mint segéd bel- és külföldön, többek között Ó Fensége József főherceg alesuthi birtokán, Frigyes főhercegnél Féltoronyban, Rainer főhercegnél Badenben, Mária főhercegnőnél Haliban (Steyer), Alfonz spanyol király altmünsteri kastélyában (Felső-ausztria), hol a legnagyobb megelégedést és bizalmat nyertem.

Itt Zalaegerszegen való önállósításom óta szintén a legnagyobb megelégedésben részesültem. Ajánlom megtekintésre dús választéku raktáramat elsőrendű, csinos és olcsó

cserépkályhákban.

Minél számosabb megrendelést kérve, gyors és lelkiismeretes kiszolgálást biztosítok.

Kiváló tisztelettel

BACH LAJOS

kályhás

Zalaegerszeg, Munkási-utca 6., Korányi-ház, a Központi kávéház mellett.

Szőlőoltvány és vesszőről

nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg, aki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz.

Gyökeres oltványokból, amerikai és európai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű „Delawaré”-ből 1 1/2 millió készlet.

Olcsó ár és pontos kiszolgálás.

Cím: **Szücs Sándor és fia**
szőlőtelepe Bihardiószeg.

141/kgy. 908.

Hirdetmény.

Sümegegy község előljárósága a község képviselőtestületének 1908 évi november hó 8-án fenti szám alatt kelt határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s mintegy **8720 □ öl kiterjedésű**

téglagyári telepét,

az ott levő összes épületek és felszerelésekkel együtt 1909 évi január hó 1-től kezdődőleg egymásután következő **25 évre** zárt ajánlati versenytárgyalással egybekötendő nyilvános árverés útján 1908 évi december hó 10-én délelőtt 9 órakor a község házában **bérbe adja.**

Miről az érdekelteket azon hozzáadással értesíti, hogy zárt írásbeli ajánlataikat 2000 K bánatpénz kapcsán alulírott előljáróságnál a fent jelzett nap reggeli 8 órájáig annyival is inkább adják be, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

A kikiáltási ár 4000 korona.

A bérbeadási feltételek a község házában a hivatalos órák alatt bárki által betekintheők.

Sümegegy, 1907 évi november hó 12-én.

Az előljáróság.

Vadászok figyelmébe

ajánlom nagy raktáramat új és jókarban levő vadászfegyvereket, valamint az összes hozzátartozó cikkeket. Mindennemű varrógépek, kerékpárok, forgópisztolyok, gramofonok (beszélőgépek), takaréktűzhelyek és mindennemű alkatrészek. — Nagy javító műhely.

Szives támogatást kér

HORVÁTH IMRE
műlakatos és varrógép-kereskedő.

Védjegy:

„Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony Pain-Expeller patéja

egy régiónek bizonyult hatásos, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kísérvényes, csúszási és meghúzó-csúszási betegségeknél használva.

Figyelmeztetés. Ellátás hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjegyű és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor 40 f. és 2 korona és üvegszálban minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Yórák József gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerész

az „Árany orvoslás”, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennemű orvosi kérdés.

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:
Garvens-szivattyut
Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEOPOLD GYULA
Tyukszemét, bőrkeményedést
azonnal eltávolít a Kaiser-féle
TYUKSZEMHALÁL
Ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb
sósorszesz az
ERŐ SÓSORSZESZ
Ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utárvét mellett a
KOSMOS vegyszert és koz-
metikai laboratórium.
GYŐR, BAROSS-UT.

BÉLMOROT
BARTA-féle erdei gyümölcsbefőttet,
szőlő, szörpök, gomba-, hús- és főzelék-
konzerveket, nemes borovicákat,
— legkiválóbb minőségben szállít —
elsőrendűbb fűszeresek közvetítésével is is
Felkai Konzervgyár, Barta József
Felka (Szepesmegye). — Kérjen árjegyzéket!

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

DIGESTOL GLÜCK
A legkiválóbb, szabadalmilag védett szar, mely mindenféle főz-
get a lakásban ép úgy, mint mindenféle berendezés, véd-
és levetített és egyéb kert- és veteményben kártevő elhárít-
kának és azok pótlait azonnal megöli.
Legmegbízhatóbb védőszer szennyeg és darús ellen.
Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítják
a feltétlen eredményt.
Vezetékviselelők Magyarországon részére:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

FICHTENIN
Meglepő haladás!
A legkiválóbb, szabadalmilag védett szar, mely mindenféle főz-
get a lakásban ép úgy, mint mindenféle berendezés, véd-
és levetített és egyéb kert- és veteményben kártevő elhárít-
kának és azok pótlait azonnal megöli.
Legmegbízhatóbb védőszer szennyeg és darús ellen.
Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítják
a feltétlen eredményt.
Vezetékviselelők Magyarországon részére:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY
szerencséseje paratlan!
Vasároljunk osztály-
sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
Kiváló sorsjegyjárodát a t. n. a l.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt kitöröl az
egy Tüdőre K 1-20 mm
Dr. KOVÁCS gyógyszer
Budapest, Győr-útsza 17.
„Tollas-étek” ingyen.

Ha fáj a feje használjon
azonnal
Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,
mely 5 percz alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerüzletben és drogeriában kapható.
Beretvás TAMÁS KISPEST, Rákóczi-
útsza 2.
Ingyen postai szállítás 2 doboz rendeléskor.

Melyik vendéglőben élkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 29. sz.
Elsőrendű konyha!
Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.
hemoptizal rendelő-intézet
fűtött betegszobákban
szanatórium számára
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER
szőrmőveléi elvárásnak és az egész
világra elválták terjedése.
Első és legnagyobb
munkák ellen való védelem.

Értesítés.

Van szerencsém Zalaegerszeg és vidéke igen tisztelt közönségének b. tudomására hozni, hogy bármikor rendelésre készítek gyorsan és legkiválóbb kivitelben

női-, férfi- és baba-kelengyéket.

Tanulók bármikor felfogadtatnak.
A n. é. közönség kegyes pártfogását továbbra is kérve vagyok
kiváló tisztelettel
Viola Mariska
fehérvarrónó Zalaegerszeg,
Boszót-utca (Plébánia épület háta mögött.)

A VERSENYÁRUHÁZBA
megérkeztek az idény legújabb divatu
női kalap és sapka ujdonságai
igen nagy mennyiségben és versenyen kívüli áron.
Ugyanott kaphatók:

1 pár gyermek cipő	— frt 90 kr.	1 pár női fűzős borju bőr cipő	3 frt 50 kr.
1 » női eugos borju bőr cipő	3 » — »	1 » férfi Box Calf eugos cipő	4 » 25 »
1 » férfi sima borju bőr cipő	3 » — »	1 » női fűzős Box Calf cipő	4 » 25 »
1 » » betétes borju bőr cipő	3 » 25 »	1 » férfi Box Calf Bergsteiger e.	4 » 50 »
1 » » borju bőr cipő	3 » 50 »	1 » » » esatos Ideál e.	4 » 75 »

Tisztelettel
Pollák Ede bizományos.
Pécsi Hamerli-féle keztük kaphatók.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a Weisz Ede-féle házban, — a vármegyei ház átellenében — levő iroda-helyiségemben **tűzifára, különféle kőszénre, koksza és faszénre** megrendeléseket felveszek.
Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.
Kiváló tisztelettel
Weinberger H. és fia.

Csak az ily
cégtáblával
jelzett
üzletekben

lesznek
Singer
varrógépek
elárúsítva.

Figyelmeztetésül! Minden varrógép, melyet más varrógépüzlet „Singer varrógép” név alatt forgalomba bocsát, csak utánzata egyik régebbi szerkezetünknek, amely családi gépeink új szerkezeténél fogva, úgy szerkezet, mint használhatóság és tartósság tekintetében a miénktől nagyon távol áll.

SINGER Co

varrógép részvénytársaság
ZALAEGRSZEG, Vármegyház-tér 1.
Magyarország legnagyobb és legrégebbi varrógép üzlete.
Minden rendszerű varrógép javítása elvállaltatik és szakszerűen eszközöztetik.

Szőlőoltvány, amerikai és hazai vészöladási hirdetmény.

A nagyméltóságú Földmívelésügyi Ministerium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Riparia-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solenis

amerikai vadvesző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege faj

gyökeres fás és zöldoltványok

ugyszintén hazai sima és gyökeres vesszők kerülnek nálunk ezen évben nagy mennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősége, Tapolca, (a Balaton mellett.)

XXVII-ik magyar királyi
jótekonycélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonycélokra fog fordítottatni.
Ezen sorsjátéknak 11969 nyereménye 365.000 korona összegben készpénzben

Főnyeremény 150.000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény	20.000 korona,	10 nyeremény a	1.000 korona,
1	10.000 "	150	100 "
1	5.000 "	300	50 "
5	2.000 "	1500	20 "
		10000	10 "

Huzás visszavonhatatlanul 1908. év december hó 30-án.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és söhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki Igazgatóság.

68. év óta fennálló rőfös és posztó üzletemet feloszlatom.

Kartonok, vásznak, chiffonok, férfi és női szövetek, ágyneműek, asztalkendők, terítők, szőnyegek, függönyök, paplanok, takarók, pokrócok és minden e szakmába vágó cikkekből álló dúsan felszerelt raktáramat,

az üzlet feloszlata céljából hatóságilag engedélyezett

végeladás

útján mélyen leszállított áron kiárusítom.

Gabonaszakok és vízhatlan ponyvák legolcsóbb árban kaphatók.

Teljes tisztelettel

Weisz Sándor.

TATAI BRIKETT

— kitünő szobafűtési szén —

jutányos árban

azonnal szállítja:

Magyar Általános Kőszénbánya

Részvénytársulat

Budapest, Erzsébet-tér 19.

ERDÉLYI JENŐ gépész és electrotechnikus
ZALAEGRSZEGEN.

Telefon sz. 43.

KÉSZIT:

Furott (artézi) és ásott kutakat, rossz vagy kevés vizet tartalmazókat mélyít és átalakít.

Szállít és felszerel szivattyukat kézi és géphajtásra.

Becserél meg nem felelő és régi szivattyukat.

Mindenemű **gépjavítást** szakszerűen készít és felvilágosítással, költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Új és használt szivattyukat állandóan raktáron tart.

Szagtalan árnyékszék, fürdő és mosdó berendezéseket, vízvezetékekkel vagy anélkül.

Vízvezetékek és csatornázások létesítését házak, kertek, ipartelepnek, stb. részére.

Központi fűtéseket a legtakarékosabb tüzeléssel, kisebb (3—4 szobás) lakások részére is.

Fayence és mosaik lapokkal fal és padlóburkolatokat.

Hibás berendezéseket kezesség mellett átalakít.